

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av Kvaliteten i
engelskspråkig undervisning när den ges i andra
ämnen än språk vid Internationella Engelska Skolan i
Uppsala**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Internationella Engelska Skolan i Uppsala avseende verksamhetens kvalitet inom engelskspråkig undervisning när den ges i andra ämnen än språk.

Genom beslut av Skolinspektionen 2010-01-29 (Dnr 31-2009:1493) har huvudmannen rätt att bedriva utbildning för årskurs 4–9.

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB har godkännande att bedriva delar av undervisningen på engelska vid Internationella Engelska Skolan i Uppsala enligt Skolinspektionens beslut den 2012-05-22 (Dnr 64-2011:6365).

Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning av kvaliteten i engelskspråkig undervisning som ges i andra ämnen än språk, utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Internationella Engelska Skolan i Uppsala den 26 november 2024. Besöket genomfördes av utredarna Daniel Nilsson och Lena Knutsson. Internationella Engelska Skolan som ligger i Uppsala kommun med Internationella Engelska Skolan i Sverige AB som huvudman är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna 4–9. Vid granskningstillfället finns det totalt 380 elever i årskurs 7–9 som får delar av sin undervisning på engelska i ämnena matematik, slöjd, bild, musik idrott och hälsa, teknik samt de naturorienterande ämnena.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- 4 lektionsobservationer
- 1 gruppintervju med elever
- 1 gruppintervju med lärare
- 1 intervju med rektorn och biträdande rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Begreppslista för detta beslut:

- **Ämnesspråk:** Ämnesspråket är starkt präglad av ett ämnesspecifika termer och begrepp och tematiska mönster (nätverk av mening). Exempel på ämnesspråk är exempelvis ordet atmosfär i stället för det vardagliga ordet luft eller tempo i stället för det vardagliga uttrycket hur snabbt man springer. Ämnesspråket har ofta specifika språkkaraktärer, sina egna språkliga strukturer, texttyper och sätt att kommunicera.
- **Språkliga mål:** De språkliga förmågorna som exempelvis; berätta, beskriva, förklara, resonera, diskutera och ämnesspecifika begrepp, sambandsord och fraser, grammatiska mönster, strategier för att lyssna och läsa med förståelse, kan utgöra mål för undervisningen.
- **Modellerande arbetssätt:** Modellerande arbetssätt innebär att läraren steg för steg till exempel förklarar hur man tänker och vilka strategier man använder när man utför en uppgift eller skriver en text.
- **Starkaste språk:** Elevernas starkaste språk avseende svenska eller engelska.
- **Alla språkliga resurser:** Elevernas får använda alla sina språkliga resurser utöver svenska och engelska.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under vårterminen 2025.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Internationella Engelska Skolan i Uppsala i följande utsträckning:

Undervisningen ger eleverna i flera delar förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att all undervisning som bedrivs på engelska innehåller strukturerade arbetssätt och övningar som bidrar till att utveckla elevernas språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska.
- Lärarna behöver tillsammans med rektorn utveckla arbetet med att samla in elevernas synpunkter på undervisningen för att utifrån detta och gemensam reflektion i kollegiet utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen.

Rektorn arbetar i flera delar för att undervisningen ska ge förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver tydligare följa upp att den engelskspråkiga undervisningen ger eleverna möjligheter att utveckla både språk- och ämneskunskaper och utifrån en sådan uppföljning sätta in adekvata insatser samt säkerställa att de ger avtryck i undervisningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **22 augusti 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:634) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive område.

I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur lärarna planerar och genomför sin engelskspråkiga undervisning i syfte att ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper när den ges i andra ämnen än språk. Ytterligare handlar området om hur undervisningen är upplagd så att eleverna får förutsättningar att utveckla ett adekvat ämnesspråk, både på svenska och engelska. Slutligen handlar området om hur lärarnas stöd till eleverna ges samt om undervisningen är anpassad till enskilda elevers behov.

Språk- och ämnesintegrerad undervisning (användning av målspråket i undervisningen)

Planering och genomförande av undervisning

Vid granskningen framkommer att undervisningen delvis planeras och genomförs utifrån kunskap om språk- och ämnesintegrerad undervisning. Det saknas dock gemensamma strukturer och modeller i syfte att stödja elevernas språk- och ämnesutveckling. Avsaknaden av gemensamma strukturer och modeller samt till viss del lärarnas förståelse för språk- och ämnesintegrerat lärande leder till att undervisningen i delar inte är varierad och innehåller medvetna språk- och ämnesintegrerade aktiviteter. Undervisningen blir då till stor del av förmedlande karaktär och utöver ämnesinnehåll tenderar den att handla om begrepp och terminologi. När undervisningen på skolan innehåller ett språkligt fokus är den varierad i arbetsformer och uppgifter, lärarna arbetar modellerande och kopplar innehållet och språket till elevers förkunskaper och intresseområde och eleverna ges möjlighet att utveckla samtliga förmågor. Det finns vissa gemensamt beslutade rutiner så som att lektionsinnehållet ska finnas tillgängligt på både svenska och engelska och att eleverna ska ges möjlighet att använda båda språken. Det finns också ordväggar där ämnesspecifika ord och begrepp synliggörs på båda språken. Samtidigt framgår att detta inte används aktivt av alla lärare och att lärarnas egna språkkunskaper delvis begränsar elevernas möjlighet till språklig produktion på både

svenska och engelska. Det finns inga krav på skolenheten för hur eleverna ska använda målspråket i den engelskspråkiga undervisningen när den ges i andra ämnen än språk. Det blir den enskilde läraren och dennes svenskkunskaper som avgör detta. Vidare framgår att lärarna förvisso arbetar med de språkliga delarna i respektive kursplan men några andra mål för den språk- och ämnesintegrerade undervisningen framgår inte av granskningen.

Användning av elevernas språkliga resurser

Granskningen visar att eleverna kan ges möjlighet att använda sitt starkaste språk i undervisningen och i examinationer, men att all undervisning inte på ett strukturerat sätt ger dem möjlighet att använda alla sina språkliga resurser för att tillägna sig språk- och ämneskunskaper. Lärarna pratar främst engelska i undervisningen med undantag för dem som kan svenska och då använder båda språken. Eleverna pratar främst svenska när de pratar med varandra och engelska med lärare. I de fall då läraren inte pratar svenska används uteslutande engelska som det talade språket och om elever inte förstår använder de översättningstjänster eller hjälper varandra att översätta till svenska. Eleverna ska ges möjlighet att uttrycka sina ämneskunskaper på bägge språken vid redovisningar och prov men det är ännu inte helt implementerat i alla ämnen. Skolan har dock skapat fler möjligheter för eleverna att använda sig av svenska i de naturorienterande ämnena då nationella prov i dessa ämnen endast kommer att genomföras på svenska fortsättningsvis. Andra modersmål används inte på ett aktivt sätt för att stödja eleverna att utveckla både språk och ämneskunskaper. Det har förekommit att elever behövt stöd på andra modersmål och då används personalens olika språkliga resurser samt översättningstjänster och möjlighet att få material på andra språk.

Utveckling av den språk-och ämnesintegrerade undervisningen

Granskningen visar att de lärare som har engelskspråkig undervisning i liten utsträckning samlar in elevers synpunkter på undervisningen och samverkar inom kollegiet i syfte att utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Det förekommer att lärare efterfrågar elevers synpunkter och att de kan få påverka vissa delar av undervisningen. Till exempel vilka sånger de ska sjunga eller hur länge de ska arbeta med vissa moment. Någon lärare har också utvärderat undervisningen med elever och då fått reda på att de önskar mer möjlighet till inflytande. Vidare genomförs också en elevenkät årligen men några rutiner för eller krav på att lärarna ska följa upp undervisningen utifrån ett språk- och ämnesintegrerat perspektiv finns inte. Eleverna beskriver att de inte ges möjlighet till inflytande vilket är något som även Skolinspektionens elevenkät från 2024 visar. I enkäten från vårterminen 2024 svarar sjuttio procent av skolans elever i årskurs 8 att de ganska lite, väldigt lite eller inte

alls får vara med och påverka hur de ska arbeta på lektionerna. Av granskningen framgår också att det finns en osäkerhet bland lärarna kring hur de kan arbeta för att samla in och använda sig av elevernas synpunkter för att utveckla undervisningen. Det framgår också att lärarna ges tillfälle för fortbildning men att de i vardagen inte får till kollegiala diskussioner i syfte att utveckla de språk- och ämnesintegrerade delarna av undervisningen. Lärarna beskriver att de gemensamma diskussioner de har rör ämnet och att undervisningen ska vara tvåspråkig men inte språkutvecklande arbetssätt.

Utveckling av ämnesspråket

Förutsättningar för att utveckla ämnesspråk

Granskningen visar att undervisningen till stora delar ger eleverna möjligheter att utveckla ett adekvat ämnesspråk men med fokus på terminologi och begrepp och främst på engelska. I undervisningen synliggör lärarna ämnesspecifika begrepp både muntligt och skriftligt. Till exempel finns det vad som kallas för ordväggar i olika ämnesklassrum där ämnesspecifika begrepp synliggörs genom laminerade lappar på både svenska och engelska och eleverna får också läxa med ämnesspecifika ord. Vidare arbetar skolan för att läromedel ska vara på svenska samt att nyckelord ska finnas på båda språken i lärarnas undervisningsmaterial. Detta är dock ännu inte fullt implementerat i undervisningen. Vidare framgår att lärarna på olika sätt arbetar för att eleverna ska kunna läsa och tillgodogöra sig ämnesspecifika texter genom att visa vad som utmärker ämnets specifika språkkaraktär och prata om ords olika innebörd i olika sammanhang. Granskningen visar också att eleverna ges möjlighet att resonera och problematisera ämnesspecifika begrepp och sätta dem i sammanhang. Det varierar dock i vilken utsträckning eleverna ges dess möjligheter och i de fall lärarna inte behärskar svenska sker detta uteslutande på engelska.

Koppling till styrdokument och användande av undervisningsmaterial

Granskningen visar att undervisningens koppling till kursplanerna är tydlig men inte lika tydlig gällande läroplanens övriga delar. Det finns gemensamma strukturer och rutiner på skolan för att säkerställa att undervisningen utgår från kursplanerna. Lärarnas planering dokumenteras i skolans digitala lärplattform och vid ämneslagsmöten diskuteras exempelvis olika arbetsområden. Lärarna informerar också eleverna om mål och syfte samt vad som krävs för olika betyg. Främst görs detta vid inledningen av ett nytt arbetsområde och utöver att informationen finns på både svenska och engelska så bryter lärarna också ner målen för att göra dem begripliga för eleverna. Granskningen visar också att läromedel väljs utifrån hur väl de korrelerar med kursplanerna och skolan har successivt övergått till att använda mer läromedel på svenska. Detta delvis utifrån att

nationella prov i de naturorienterande ämnena fortsättningsvis endast kommer att genomföras på svenska. Avslutningsvis framgår dock i granskningen att undervisningen planeras utifrån respektive kursplan men att delar från läroplanens två första kapitel inte lika tydligt framgår. Till exempel gällande att elever ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Granskningen visar att det varierar i vilken utsträckning undervisningen är anpassad utifrån aktuella elever gällande stöd, ledning och stimulans. Lärarna följer fortlöpande upp hur eleverna tillägnar sig ämneskunskaper och planerar sin undervisning därefter. De använder sig av vissa generella strategier så som att använda visuellt stöd, ha korta genomgångar och ge tydliga instruktioner. Det finns också strukturerade former för elever som behöver stöd i mindre grupp samt för dem som kan komma längre till exempel genom att elever kan läsa in kurser i matematik från gymnasiet utanför ordinarie lektionstid. Granskningen visar dock att det finns stora skillnader gällande i vilken utsträckning undervisningen planeras och genomförs på ett sätt som stödjer och stimulerar eleverna till delaktighet. I granskningen framgår exempel på undervisning som genomförs så att eleverna förbereds på kommande uppgifter genom gemensamma diskussioner, att läraren modellerar samt genom stödmaterial i form av tabeller eller begreppslistor. Å andra sidan framgår exempel på undervisning som saknar stödjande strukturer vilket leder till att elever sitter inaktiva och passiva under större delen av lektioner och inte ges stöd och stimulans.

Tillåtande klassrumsklimat

Granskningen visar att lärarna inte tillräckligt aktivt arbetar för ett tillåtande klassrumsklimat där uppgifter och arbetssätt bidrar till att uppmuntra eleverna att våga använda och utveckla målspråket. Det finns ett gemensamt arbetssätt på skolan, kallat hands down, som syftar till att alla elever ska ges möjlighet att svara på frågor och komma till tals. Det framgår dock att det skiljer sig mellan olika lärare på vilket sätt arbetssätt och metoder medvetet planeras för att vara stödjande för att eleverna ska vilja och våga interagera på målspråket. Av elevintervjun framgår att eleverna inte uppfattar undervisningen som uppmuntrande och tillåtande. De beskriver undervisningen där eleverna till stora delar förväntas lyssna och anteckna det läraren förmedlar. Även Skolinspektionens observationer bekräftar att undervisningen till stor del är förmedlande och att läraren ställer frågor till enskilda elever som svarar under tiden som övriga sitter passivt och lyssnar eller zoomar ut som någon elev beskriver det. Det framgår inte att elever känner sig otrygga eller att det förekommer kränkningar eller nedlåtande kommentarer på lektionerna. Däremot visar

observationer och intervjuer med elever att många elever ägnar sig åt annat än ämnesinnehållet under de långa stunder som upptas av att läraren resonerar med en elev i taget framifrån tavlan.

Identifierade utvecklingsområden

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett antal utvecklingsarbeten behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att all undervisning som bedrivs på engelska innehåller strukturerade arbetssätt och övningar som bidrar till att utveckla elevernas språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det i hög grad varierar mellan olika ämnen och lärare i vilken utsträckning de planerar och genomför undervisningen utifrån kunskap om språk- och ämnesintegrerad undervisning. Detta leder till begränsade möjligheter för eleverna att utveckla både språk- och ämneskunskaper i alla ämnen.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna, under ledning av rektorn, utvecklar sitt språkutvecklande arbetssätt så att undervisningen innehåller fler metoder och strukturer för eleverna att tillgodogöra sig undervisningen både när det gäller språk- och ämneskunskaper. Skolinspektionen vill framhålla att det inte föreligger en motsättning i att arbeta med ämnesinnehållet och samtidigt använda språkutvecklande metoder och strategier. Genom arbetssätt som i högre grad aktiverar hela elevgruppen och uppmuntrar till egen reflektion och språklig produktion blir undervisningen mer stödjande än vid en allt för förmedlande undervisning med ett ensidigt fokus på begrepp och terminologi.

- Lärarna behöver tillsammans med rektorn utveckla arbetet med att samla in elevernas synpunkter på undervisningen för att utifrån detta och gemensam reflektion i kollegiet utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att saknas en strukturerad och kontinuerlig diskussion om den språk- och ämnesintegrerade undervisningen i syfte att utveckla den samma. Det finns strukturerade tillfällen för samverkan och fortbildning men i vardagen uteblir till stor del det utvecklande arbetet. Det sprids förvisso goda exempel kontinuerligt och det finns arbetslag som kommit längre än andra i arbetet med språkutveckling men generellt så rör diskussionerna tvåspråkighet och vikten av att lyfta ord och begrepp på både svenska och engelska och inte i samma utsträckning strategier och metoder för språkutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn, tar fram strukturer för hur lärarna i vardagen ska arbeta med att följa upp och utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Målet bör vara att hitta former för hur de strategier och metoder som delges vid fortbildningstillfällen samt elevernas synpunkter ska kunna ingå i kontinuerliga diskussioner i ämneslagen i syfte att utveckla undervisningen utifrån lokala förutsättningar och behov. Vidare behöver arbetet också fokusera på hur kvalitativa variationer kan utjämnas och att skapa en likvärdig undervisning oavsett ämne eller lärares olika bakgrund.

I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Ytterligare handlar området också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån läroplanen samt aktuella kurser samt att rektorn ger tid och förutsättningar för samverkan mellan lärare för att planera och utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Samverkan kan också ske mellan skolor.

Förutsättningar för planering och samverkan

Granskningen visar att rektorn har skapat en organisation som möjliggör för lärarna att genom olika forum och rutiner planera och utveckla undervisningen. Lärarna är indelade i ämnes- och årsgruppsarbetslag i vilka de träffas veckovis. Det finns också gemensamma möten för all personal veckovis då aktuella frågor lyfts. Till exempel förmedlas vid dessa god praxis för att sprida goda exempel och inspirera varandra. Vidare finns rutiner för att nya lärare med utländsk examen får en mentor när de börjar på skolan och i övrigt har rektorn skapat förutsättningar för samverkan genom att lärarna har sina arbetsplatser tillsammans i ämneslagen. Det ges också tillfälle för samverkan vid gemensamma planeringsdagar på skolan samt gemensamma regionala träffar inom koncernen. Det finns möjlighet för de lärare som undervisar på engelska att få hjälp av kollegor i ämneslaget för ämnet svenska och det har också förekommit vissa samarbeten mellan lärare i olika ämnen. Det finns också rutiner för att ta fram mål för de olika ämneslagen samt för enskilda lärare. Lärarna följer upp dessa i ämneslaget eller i avstämningssamtal med rektor. Av lärarintervjun framgår att de ges förutsättningar för samverkan och diskussion. De får till sig information och fortbildning om språkutvecklande arbetssätt och de beskriver att de har påbörjat en diskussion om språkutvecklande arbetssätt. De beskriver dock att diskussionen försvinner i vardagen och att de inte upplever ett tillräckligt stöd för hur olika metoder och strategier ska förankras i undervisningen.

Uppföljning och insatser för att främja elevers utveckling av ämnes- och språkkunskaper

Granskningen visar att rektorn på olika sätt följer upp undervisningen men i begränsad omfattning vidtar adekvata åtgärder utifrån vad som framkommer för att säkerställa att undervisningen ger eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper på såväl svenska som engelska. Rektorn följer upp undervisningen genom observationer samt genom möten med ämneslagledarna varje vecka. Rektorn följer också, tillsammans med lärarna, upp elevers kunskapsresultat och jämför till exempel resultaten från nationella prov och terminsbetyg. Genom sin uppföljning har rektorn kunnat konstatera att undervisningen innehåller mycket språkliga delar och att lärare använder mycket visuellt stöd och översättningstjänster. Hen konstaterar dock även att det skiljer mycket mellan olika lärare och ämnen huruvida läraren har ett språkutvecklande fokus i undervisningen. Det finns till exempel överenskommelser om att lärarnas digitala presentationer samt nyckelord ska finnas på både svenska och engelska vilket rektorn ser inte efterlevs fullt ut. Rektorn ser också att det skiljer sig åt i vilken utsträckning lärare anpassar material utifrån elevers kunskaper och olika förutsättningar. Det finns också skillnader mellan hur långt de olika arbetslagen har kommit i arbetet med att utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Rektorn beskriver att skillnaderna går att koppla till förändringar i personalstyrkan inom vissa arbetslag. Hen ser också att lärarnas syn på elevers delaktighet kan skilja sig åt mellan lärare som gått sin utbildning i Sverige eller i andra länder. Även lärarnas kunskaper i det svenska språket kan enligt rektorn vara en orsak till skillnaderna.

Vidare framgår att rektorn inte säkerställer att vidtagna åtgärder ger avsedd effekt på undervisningen. Lärarna har getts fortbildning i olika språkutvecklande metoder och strategier. Det har också genomförts föreläsningar i tvåspråkighet och lärarna får kontinuerligt del av goda exempel genom vad de kallar best praxis. Rektorn har identifierat generella utvecklingsbehov så som att undervisningen behöver innehålla mer svensk terminologi samt att de kvalitativa skillnaderna på undervisningen som har konstaterats måste utjämnas. Vid granskningstillfället framgår dock att skillnaderna kvarstår och samtliga intervjuer ger en samstämmig bild av att undervisning till stora delar ännu inte är både språk- och ämnesutvecklande. Undervisningen begränsas delvis av lärarnas svenskkunskaper och det framgår även att det delvis saknas kunskap och förståelse för delar av läroplanens första två kapitel, särskilt gällande elevers delaktighet.

Identifierat utvecklingsområde

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver tydligare följa upp att den engelskspråkiga undervisningen ger eleverna möjligheter att utveckla både språk- och ämneskunskaper och utifrån en sådan uppföljning sätta in adekvata insatser samt säkerställa att de ger avtryck i undervisningen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte vidtar tillräckliga och adekvata utvecklingsinsatser utifrån identifierade behov för att säkerställa att undervisningen utgår från vetenskapliga metoder om språk- och ämnesintegrerat lärande samt läroplanens krav. Om generella insatser görs utan att först analysera lärarnas förutsättningar och orsaken till att framtagna strategier och metoder inte efterlevs riskerar insatserna även fortsättningsvis få liten effekt på lärarnas undervisning. Något som i sin tur bidrar till att eleverna inte ges de förutsättningar de behöver för att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar sin uppföljning av lärarnas undervisning och kunskaper om språk- och ämnesintegrerat arbetssätt för att på så sätt kunna besluta om adekvata utvecklingsinsatser. Genom dessa kan rektorn säkerställa att undervisningen utgår från aktuell forskning och vetenskapliga metoder samt läroplanens krav. Vidare behöver rektorn tydliggöra för all personal vilka förväntningar och krav som ställs på undervisningen utifrån såväl styrdokumentet som enhetens gemensamma rutiner och strategier för en språk- och ämnesintegrerad undervisning. Insatserna kan mycket väl genomföras inom befintliga forum och mötesstrukturer men det är av vikt att rektorn följer upp såväl lärarnas inställning och förståelse för metoderna som elevernas synpunkter på undervisningen. Utifrån detta kan rektorn anpassa insatserna för att på bästa sätt möta enhetens specifika behov.

På Skolinspektionens vägnar

2025-01-16

2025-01-16

 Maria Lodmark

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Lodmark

 Daniel Nilsson

Föredragande
Signerat av: Daniel Nilsson

I ärendet har även utredare Lena Knutsson deltagit.

Bilagor

Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Granskningen syfte

Syftet är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Granskningens frågeställningar

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?
2. I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Kvalitetskriterier

Språk- och ämnesintegrerad undervisning

Kvalitetskriteriet handlar om hur lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån ett språk- och ämnesintegrerat arbetssätt. I undervisningen finns flera språk- och ämnesintegrerade aktiviteter där eleverna också kan ges möjlighet att använda sina starkaste språk som en resurs. Lärarna reflekterar över sin undervisning där lärarna är lyhörda för elevers och kollegors feedback.

Utveckling av ämnesspråket

Kvalitetskriteriet handlar om att elever behöver ges utrymme att utveckla och arbeta med att kommunicera på målspråket, trots att de inte kan det fullt ut eller har ett begränsat ordförråd. Läromedel och annat undervisningsmaterial utgår ifrån våra styrdokument och är anpassade till eleverna.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Kvalitetskriteriet handlar om dels om hur lärarna stöttar eleverna för att främja deras utveckling av såväl språk som ämneskunskaper. Lärarna ger eleverna stöd både på grupp- och individnivå samt anpassar undervisningen efter enskilda behov och förutsättningar. Eleverna har möjlighet att använda sitt starkaste språk om målspråket inte räcker till. Lärarna arbetar för ett tillåtande klimat i klassrummet där eleverna vågar att pröva.

Förutsättningar för planering och samverkan

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att kunna planera och samverka kring den språk – och ämnesintegrerade undervisningen både inom skolan och mellan skolor.

Uppföljning och insatser för att främja eleverna utveckling av ämnes-och språkkunskaper

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Kvalitetskriteriet handlar också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån den svenska läroplanen samt aktuella kurser.

Bilaga 2: Författningsstöd

Statens skolinspektion får efter ansökan, enligt **skolförordningen** (2011:185), besluta att en huvudman får anordna delar av undervisningen på engelska för andra elever än sådana som vistas i Sverige under en begränsad tid, om

1. undervisningens innehåll och utformning säkerställer att eleverna får tillräckliga kunskaper i svenska för att uppfylla betygskriterierna i samtliga ämnen,
2. de lärare som undervisar på engelska uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller 17 § första stycket 1 skollagen (2010:800), och
3. utbildningen håller god kvalitet (9 kap. 18 § skolförordningen).
Under den sammanlagda tid som en elev får engelskspråkig undervisning enligt 18 § får högst hälften av undervisningen ges på engelska (9 kap 19 § skolförordningen).

I **skollagen** anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vidare vara likvärdig (1 kap. 9 § skollagen). Alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (3 kap. 2 § första stycket skollagen). Som utgångspunkt får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § första stycket skollagen). Utan att uppfylla kraven i 13 § får lärare dock bedriva annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen och kompetens att undervisa på det främmande språket (2 kap. 17 § första stycket 1 skollagen). Den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får även anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § fjärde stycket skollagen). I **förfaranden** anges att det är huvudmannen som avgör om en lärare uppfyller kraven enligt 17 § skollagen (prop. 2010/11:20 s 40). I förfaranden anges vidare att det är av största vikt att lärare i svenska skolor, även om skolorna har en språklig inriktning, lär sig det svenska språket så snart som möjligt eftersom detta är nödvändigt dels för att läraren ska kunna tillskansa sig den kunskap som behövs om de styrdokument som gäller för det svenska skolväsendet, dels för att läraren fullt ut ska kunna stödja eleverna i deras lärande (prop. 2009/10:165 s. 267).

Enligt **språklagen** [2009:600] har det allmänna ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (6 § språklagen).

I **läroplanen** anges att språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga (Lgr 22 Skolans uppdrag).

Av **skollagen** följer att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § första stycket skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bland annat för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektorns ansvar).

En lärare har enligt **skollagen** ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen). Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven bland annat utvecklas efter sina förutsättningar, stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling (Lgr 22 2.2 Kunskaper).